



Vaak gestelde vragen

1. Wat is een voorafgaande wilsverklaring inzake euthanasie?.....	2
2. Wanneer zal de voorafgaande wilsverklaring inzake euthanasie worden geraadpleegd?	2
3. Wie kan een wilsverklaring inzake euthanasie laten registreren ?	2
4. Waar moet de wilsverklaring worden geregistreerd?	3
5. Bestaat er een model van wilsverklaring?	3
6. Welke datum moet worden beschouwd als de datum van de verklaring?	3
7. Hoe lang is een wilsverklaring geldig?	3
8. Kan een wilsverklaring gewijzigd worden?	4
9. Wat moet er gedaan worden als de betrokkene lichamelijk onbekwaam is om zijn papieren verklaring op te stellen en te ondertekenen?	4
10. Wat als de betrokkene lichamelijk niet in staat is om naar het gemeentehuis te gaan om er zijn wilsverklaring te laten registreren?	4
11. Aantal exemplaren en bewaring van de papieren wilsverklaring.....	5
12. Wat moet er gebeuren als de data van ondertekening van de aangever, de getuigen en de eventuele vertrouwenspersonen niet één en dezelfde datum zijn?	5
13. Wat is de rol van de twee getuigen?	5
14. Hoe nagaan of één van beide getuigen geen materieel belang heeft bij het overlijden?	5
15. Mag een gemeenteambtenaar als getuige worden aangewezen?.....	6
16. Wat is de rol van een vertrouwenspersoon?	6
17. Mag een arts aangewezen worden als getuige of vertrouwenspersoon?	6
18. Moeten de getuigen aanwezig zijn op het gemeentehuis ?	6
19. Wat te doen als de aanvrager met een notariële akte naar de gemeente komt?	7
20. Hoe zijn de artsen op de hoogte van de geregistreerde wilsverklaringen?	7
21. Welke verantwoordelijkheden heeft de gemeentebeambte in de registratieprocedure van een wilsverklaring?	7
22. Bestaat er een levenseinde testament waarin alle laatste wilsbeschikkingen van een persoon kunnen worden opgenomen?	7
23. Waar vindt men informatie?	8



1. Wat is een voorafgaande wilsverklaring inzake euthanasie?

Het is een schriftelijke wilsverklaring van een persoon die, ingeval hij wilsonbekwaam zou zijn, wenst dat een arts euthanasie toepast volgens de voorwaarden bepaald in de wet.

De arts moet vaststellen dat:

- De persoon lijdt aan een ernstige en ongeneeslijke aandoening veroorzaakt door ongeval of ziekte;
- De persoon **buiten bewustzijn** is (dus geen bewust verzoek kan uiten);
- En dat deze toestand **onomkeerbaar** is volgens de huidige stand van de wetenschap.

Het gaat dus niet om een recht maar om een mogelijkheid waarbij een aantal strikte voorwaarden in acht moet worden genomen. De registratie van een wilsverklaring houdt dus niet automatisch in dat de euthanasie zal worden uitgevoerd. Een arts is bovendien niet verplicht euthanasie uit te voeren. Indien hij weigert, moet hij wel de patiënt of de eventuele vertrouwenspersoon hiervan tijdig op de hoogte brengen en de redenen hiervoor aangeven.

2. Wanneer zal de voorafgaande wilsverklaring inzake euthanasie worden geraadpleegd?

De wilsverklaring treedt pas in werking ingeval de patiënt **buiten bewustzijn en wilsonbekwaam** is. Indien de patiënt bij bewustzijn en wilsbekwaam is op het moment dat er eventueel euthanasie zou kunnen worden toegepast, wordt er geen rekening gehouden met deze schriftelijke wilsverklaring.

3. Wie kan een wilsverklaring inzake euthanasie laten registreren ?

Iedereen die in staat is om zijn wil te uiten, meerderjarig of minderjarig, en die een actief identificatienummer in het Rijksregister bezit, dit wil zeggen die een officiële woonplaats in België heeft. Opmerkingen:

- alle personen vermeld op de verklaring moeten een actief identificatienummer in het Rijksregister hebben
- momenteel bestaat de mogelijkheid tot registratie niet voor Belgen die in het buitenland wonen



4. Waar moet de wilsverklaring worden geregistreerd?

De registratie van een wilsverklaring inzake euthanasie moet gebeuren op basis van een verklaring op papier, en uitsluitend in de database van de FOD Volksgezondheid, via de Portaal van Sociale Zekerheid. Meer info op het registratieschema.

5. Bestaat er een model van wilsverklaring?

Een model is als bijlage bij het koninklijk besluit van 2 april 2003 gevoegd. Dit model kunt u vinden op www.euthanasiewilsverklaring.be onder de rubriek «Gemeenten». De vorm kan verschillen (handgeschreven, getypt, met het embleem van de gemeente, enz.) maar de inhoud moet in overeenstemming met het model zijn.

6. Welke datum moet worden beschouwd als de datum van de verklaring?

De datum van de verklaring:

- stemt overeen met de datum van de ondertekening van de verklaring door de aangever
- moet de oudste datum zijn die op het document staat
- is de datum vanaf dewelke de einddatum voor de geldigheid van de verklaring berekend wordt

Die mag niet worden verward met de registratiedatum, die:

- overeenstemt met de datum waarop de aangever zich bij de gemeente meldt om zijn wilsverklaring te laten registreren
- automatisch geregistreerd wordt in de applicatie
- dus verschillend kan zijn (later in de meeste gevallen) van de datum van de verklaring

7. Hoe lang is een wilsverklaring geldig?

Voor wilsverklaringen (oorspronkelijke verklaring of herbevestiging) met een verklaringsdatum vóór 2 april 2020: De wilsverklaring is 5 jaar geldig te rekenen vanaf de datum van de verklaring. De aangever moet er zelf over waken dat zijn wilsverklaring om de 5 jaar herbevestigd wordt als hij wil dat ze geldig blijft. Die herbevestiging kan uitgevoerd worden volgens dezelfde modaliteiten als het opstellen van de oorspronkelijke wilsverklaring: nieuwe papieren verklaring en nieuwe registratie bij de gemeentelijke administratie.



Voor de wilsverklaringen (oorspronkelijke verklaring of herbevestiging) die opgesteld zijn vanaf 2 april 2020: De wilsverklaring heeft een onbeperkte geldigheidsduur.

8. Kan een wilsverklaring gewijzigd worden?

Ze kan op eender welk ogenblik herzien of ingetrokken worden. Onder herziening van een wilsverklaring verstaan we bijvoorbeeld een wijziging van een vertrouwenspersoon. De herziening heeft geen impact op de berekening van het einde van de geldigheid van de oorspronkelijke wilsverklaring. Als de wilsverklaring ingetrokken wordt, bestaat ze niet meer. Indien de betrokkene wil dat de herziening of de intrekking geregistreerd wordt, moet hij een document volgens het model opstellen en laten registreren bij de gemeentelijke administratie.

9. Wat moet er gedaan worden als de betrokkene lichamelijk onbekwaam is om zijn papieren verklaring op te stellen en te ondertekenen?

Indien de persoon die een wilsverklaring inzake euthanasie wil opstellen definitief in de lichamelijke onmogelijkheid verkeert om die wilsverklaring op te stellen en te ondertekenen, (bij voorbeeld een persoon verlamd aan beide armen), dan kan zijn aangifte schriftelijk worden geacteerd door een volwassen persoon die geen enkel belang heeft bij het overlijden van de indiener, en dit in het bijzijn van twee getuigen waarvan minstens één geen enkel materieel belang heeft bij het overlijden van de betrokkene. Indien de aanvrager zich in deze situatie bevindt dan moeten er een aantal bijkomende gegevens in de wilsverklaring worden opgenomen:

- de reden waarom de aanvrager definitief in de fysieke onmogelijkheid verkeert om een wilsverklaring op te stellen en te ondertekenen moet worden vermeld
- een medisch attest moet worden toegevoegd als bewijs
- de persoonlijke gegevens van de persoon die de wilsverklaring heeft opgesteld worden vermeld en geregistreerd.

10. Wat als de betrokkene lichamelijk niet in staat is om naar het gemeentehuis te gaan om er zijn wilsverklaring te laten registreren?

Uitzonderlijk kunnen de gemeenten toestaan dat een persoon de registratie van een wilsverklaring aanvraagt indien deze persoon daartoe de machtiging heeft gekregen van de indiener.



11. Aantal exemplaren en bewaring van de papieren wilsverklaring.

Zodra de wilsverklaring is geregistreerd, moet het ontvangstbewijs worden afgeleverd samen met een kopie van de wilsverklaring, met de handtekening en de stempel van de gemeente. **Het originele exemplaar** van de verklaring moet naar de FOD Volksgezondheid worden gestuurd met het oog op archivering.

Indien de betrokken persoon meerdere originelen wil opstellen dan moet de wilsverklaring vermelden hoeveel exemplaren op haar betrekking hebben, alsook de plaats waar die worden bewaard.

12. Wat moet er gebeuren als de data van ondertekening van de aangever, de getuigen en de eventuele vertrouwenspersonen niet één en dezelfde datum zijn?

De handtekeningen van de aangever, de getuigen en de eventuele vertrouwenspersonen moeten op dezelfde datum gezet zijn. Artikel 4 van de wet van 28 mei 2002 bepaalt immers: « Zij moet schriftelijk worden opgemaakt ten overstaan van twee meerderjarige getuigen, van wie er minstens een geen materieel belang heeft bij het overlijden van de patiënt en moet gedateerd en ondertekend worden door degene die de verklaring aflegt, door de getuigen en, in voorkomend geval, door de vertrouwensperso(n)e(n). ».

13. Wat is de rol van de twee getuigen?

De rol van de twee getuigen is om door het zetten van hun contactgegevens en handtekening op het formulier te bevestigen dat de voorafgaande wilsverklaring van euthanasie de uitdrukking is van de wil van de aanvrager, dat deze vrijwillig, d.w.z. zonder druk van een derde partij, en bewust is opgesteld.

14. Hoe nagaan of één van beide getuigen geen materieel belang heeft bij het overlijden?

Er is geen gevalideerde authentieke bron die toelaat om te controleren of een persoon een materieel belang heeft bij iemands overlijden. De gemeente kan evenwel de persoon meedelen dat zijn wilsverklaring verplicht twee getuigen moet bevatten die familieleden kunnen zijn maar van wie minstens één geen materieel belang heeft bij het overlijden van de aangever. Bijvoorbeeld: in theorie, een kind + de echtgenoot = neen, maar een kind + een neef = ja.



15. Mag een gemeenteambtenaar als getuige worden aangewezen?

Er bestaat geen wettelijk verbod op het aanwijzen van een gemeenteambtenaar als getuige. Men mag evenwel de verantwoordelijkheid van de getuige niet uit het oog verliezen. Deze moet nagaan of de indiener wilsbekwaam is op het ogenblik dat deze zijn wilsverklaring inzake euthanasie opstelt. Bovendien worden de persoonsgegevens van de getuigen vermeld op het papieren document en geregistreerd in de gegevensbank van de FOD Volksgezondheid. De arts kan bijgevolg die gegevens raadplegen indien hij dat nodig acht.

In ieder geval mag de ambtenaar-getuige niet overgaan tot de registratie van de wilsverklaring die de objectieve controle van de identiteit van de indiener en de conformiteit van de wilsverklaring door een neutraal en onpartijdig ambtenaar vereist.

16. Wat is de rol van een vertrouwenspersoon?

De rol van de vertrouwenspersoon is om, indien de aanvrager niet in staat is om zijn wil te uiten, de behandelende arts op de hoogte te stellen van het bestaan van een voorafgaande wilsverklaring van euthanasie. De vertrouwenspersoon kan dus door de behandelende arts worden opgeroepen om het verzoek te onderzoeken.

17. Mag een arts aangewezen worden als getuige of vertrouwenspersoon?

De behandelende geneesheer van de patiënt, de geraadpleegde arts en de leden van het zorgteam mogen niet als vertrouwenspersoon worden aangewezen.

De behandelende geneesheer zou daarentegen wel getuige kunnen zijn omdat hij geen materieel belang heeft bij het overlijden van de indiener.

18. Moeten de getuigen aanwezig zijn op het gemeentehuis ?

De getuigen moeten enkel aanwezig zijn bij het opstellen van de wilsverklaring, om te bevestigen dat deze wilsverklaring uit vrije wil wordt opgesteld. Indien de verklaring thuis wordt opgesteld dan moeten de getuigen dus niet aanwezig zijn op het gemeentehuis op het moment van de registratie en de ambtenaar moet enkel nagaan of er wel degelijk twee getuigen zijn, en of zij het papieren document hebben ondertekend. De gemeenteambtenaar mag de identiteitskaarten van de getuigen dus niet eisen.



19. Wat te doen als de aanvrager met een notariële akte naar de gemeente komt?

De wetgeving verbiedt niet dat een wilsverklaring inzake euthanasie de vorm van een notariële akte aanneemt. Deze akte moet inderdaad in overeenstemming met het model van het KB van 2 april 2003 zijn.

Deze akte kan registreerde worden na twee controles (zie punt 20. Verantwoordelijkheden van de gemeenteambtenaar).

20. Hoe zijn de artsen op de hoogte van de geregistreerde wilsverklaringen?

De artsen hebben toegang tot de database waarin de wilsverklaringen inzake euthanasie zijn geregistreerd, na authenticatie en verificatie van hun hoedanigheid als arts.

21. Welke verantwoordelijkheden heeft de gemeentebeambte in de registratieprocedure van een wilsverklaring?

De gemeentebeambte heeft twee verantwoordelijkheden:

1°. De identiteitscontrole van de persoon die de wilsverklaring ter registratie aanbiedt. Hij moet dus ofwel controleren of de identiteit van de persoon die de wilsverklaring aanbiedt overeenkomt met de identiteit van de persoon waarop de wilsverklaring betrekking heeft, ofwel moet hij controleren of de persoon die de wilsverklaring voor registratie aanbiedt diegene is die door de betrokken lichamelijk onbekwame persoon is aangeduid om zijn wilsverklaring in te dienen.

2°. De controle van de conformiteit van de wilsverklaring met het model dat als bijlage bij het koninklijk besluit van 2 april 2003 is gevoegd. Zoals wordt verduidelijkt in het Verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit van 27 april 2008, gaat het hier over een formele controle. (Met name : zijn alle gegevens ingevuld? Heeft iedereen getekend?).

22. Bestaat er een levenseinde testament waarin alle laatste wilsbeschikkingen van een persoon kunnen worden opgenomen?

Nee. De enige materies die het voorwerp kunnen uitmaken van wilsverklaringen zijn de volgende:

- euthanasie: er bestaat een officieel formulier dat kan worden geregistreerd bij een gemeentelijke administratie



- weigering om in te stemmen met een bepaalde ingreep: er bestaat geen officieel formulier. Het is verkieslijk om die wilsverklaring voor zorgweigering samen met zijn arts op te stellen teneinde de risico's van een verkeerde interpretatie te vermijden, en die toe te voegen aan het patiëntendossier.
- orgaandonatie: er bestaat een officieel formulier dat kan worden geregistreerd bij een gemeentelijke administratie
- schenking van het lichaam aan de wetenschap: er bestaat geen officieel formulier. Men moet zich wenden tot de faculteit geneeskunde van een universiteit naar keuze.
- wijze van teraardebestelling: men moet zich wenden tot de dienst begraafing van de gemeentelijke administratie van zijn woonplaats

23. Waar vindt men informatie?

- Op https://socialsecurity.be/site_fr/civilservant/Applics/euthanasie/index.htm
1°. Gebruikshandboek van de applicatie voor de gemeentebeambten
2°. De handleiding voor toegangsbeheer voor de lokale beheerders.
- Op www.euthanasiewilsverklaring.be: wetgeving, folder, omzendbrieven, formulier, enz.
- Contact bij de FOD Volksgezondheid :
Cel « Organen, Embryo's en Bio-ethiek » - lokaal 4D385
FOD Volksgezondheid
Eurostation blok II
Victor Hortaplein 40 bus 10
1060 Brussel
FR & NL : 02/524 97 97 – info@health.fgov.be
- Helpdesk voor de toepassing « Euthanasie »
FR : 02/788 51 59 - centredecontact@eranova.fgov.be
NL : 02/788 51 59 – contactcenter@eranova.fgov.be